

ວາລະສານວິທະຍາສາດມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ຄົ້ນຄວ້າວິໄຈສະຫະສາຂາວິຊາ, ວາລະສານເປີດກວ້າງ
ສະບັບທີ 6, ເຫຼັ້ມທີ 3 (Special Issue) 2020, ເລກທະບຽນ ISSN 2521-0653

ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາສະຫະລັດ¹

ວາລະສິນ ດາລາພອນ², ທອງຝັນ ຈັນຖາວອນ ແລະ ໄພວັນ ປຸນນາລີ

ພາກວິຊາ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ເປັນປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນອັນໜຶ່ງໃນການຕິດຕໍ່ເຮັດທຸລະກຳຕ່າງໆລະຫວ່າງປະເທດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການຄ້າກັບຕ່າງປະເທດ, ການລົງທຶນລວມເຖິງການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອລະຫວ່າງປະເທດ ຈຳເປັນຕ້ອງອາໄສອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດໃນການເຮັດໜ້າທີ່ເປັນສື່ກາງເຊື່ອມໂຍງລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການລະຫວ່າງປະເທດ. ນັບແຕ່ປີ 1986 ເປັນຕົ້ນມາສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດປະເທດສຸ່ວຍາຍນອກໂດຍໄດ້ຫັນຈາກເສດຖະກິດແຜນການມາເປັນເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ແລະ ວັນທີ 13 ກັນຍາ 1995 ອັດຕາແລກປ່ຽນແບບທາງການໄດ້ຖືກຍົກເລີກປ່ຽນມາໃຊ້ອັດຕາແລກປ່ຽນແບບລອຍຕົວ ແຕ່ການກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນໃນໄລຍະນີ້ແມ່ນຍັງຕິດພັນກັບສະກຸນເງິນຂອງປະເທດຄູ່ຄ້າຫຼັກຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ເງິນບາດ ແລະ ເງິນໂດລາສະຫະລັດ ຍ້ອນເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງ, ການເພີ່ມລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຈາກປະເທດໃນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າໄປຕ່າງປະເທດນ້ອຍ, ຜົນກະທົບຈາກວິກິດການທາງດ້ານເສດ ຖະກິດ ແລະ ການເງິນໂລກເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບປ່ຽນແປງອ່ອນຄ່າລົງ.

ການສຶກສາປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ ຈຶ່ງມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການດຳເນີນນະໂຍບາຍເງິນຕາເຊິ່ງເປັນການວິເຄາະແບບປະລິມານ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທຸກຢ່າງເປັນລາຍໄຕມາດແຕ່ປີ 2004-2019 ໂດຍທົດສອບປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ແລະ ການພະຍາກອນອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາໃນປີ 2020.

ຜົນການສຶກສາຜົບວ່າດ້ານມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ, ບັນຊີຊໍາລະເງິນປົກກະຕິ, ອັດຕາເງິນເຟີ້, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີ ແລະ ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງ ເຊິ່ງມີຜົນເຮັດໃຫ້ການປັບຕົວເຂົ້າສູ່ດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວແຕ່ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ມີຄວາມສໍາພັນທາງດ້ານກົງກັນຂ້າມ ເຫດຜົນເນື່ອງຈາກປະເທດລາວ ມີປະລິມານການນຳເຂົ້າສິນຄ້າຈາກປະເທດໄທສູງກວ່າມູນຄ່າການສົ່ງອອກ ແລະ ການດຳເນີນການຄ້າກັບປະເທດອາເມລິກາ ແລະ ເອີລົບຍັງຕໍ່າເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ການປັບຕົວຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ມີຜົນທາງດ້ານກົງກັນ ຂ້າມກັບອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ. ການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີ ແລະ ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີຜົນເປັນໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງ ເຊິ່ງມີຄວາມບ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວມີຄວາມໄວໃນອັດຕາ 38,51%.

ເມື່ອພະຍາກອນອັດຕາແລກປ່ຽນໃນປີ 2020 ດ້ວຍແບບຈຳລອງ ARIMA (0,1,1) ເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາມີແນວໂນ້ມຫຼຸດລົງແຕ່ຫຼຸດລົງຊ້າຈາກໄຕມາດຜ່ານມາ.

ຄໍາສໍາຄັນ

ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ, ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ, ອັດຕາເງິນເຟີ້, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລະຫວ່າງທະນາຄານ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີ, ດຸນບັນຊີຊໍາລະປົກກະຕິ ແລະ CPI.

¹ ການອ້າງອີງພາສາລາວ

ວາລະສິນ ດາລາພອນ ແລະ ຄະນະ. (2020). ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາສະຫະລັດ, ວາລະສານວິທະຍາສາດມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ສະບັບທີ 6 ເຫຼັ້ມທີ 3 (Special Issue), ໜ້າທີ: 1334-1343.

² ຕິດຕໍ່ຜົວຝັນ

ວາລະສິນ ດາລາພອນ, ພາກວິຊາບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ

Tel: 020 222223586, Email: Poopoomdalaphone@gmail.com

Factor Affecting the Exchange rate of Lao kip against the US Dollar

Valasine DALAPHONE³, Thongphanh CHANTHAVONE and Phayvanh PHOUNNALLY

Department of Manegemet, Faculty of Economics and Tourisms, Souphanouvong University, Laos

ABSTRACT

Currency Exchange Rate is one of a significant factor to consecutively in international transactions such as foreigner trading, investment including international supporting must use currency exchange rate to communicate with products and services. Since 1986, Lao PDR has opened the country by transitioning from Planed economy to a market economy on September 13th 1995, an official exchange rate has canceled and change into floating exchange rate but to determine exchange rate nowadays is related to the commercial partners such Thai (baht) and United State of America (dollar) that because of the economic is not solid but depend on foreign products and services, the amount of an export to foreign has decrease causes of world financial and economic crisis makes the value of kip is depreciated.

To study on factor of exchange rate affected from kip to dollars has against in conducting the monetary policy, which is a quantitative and qualitative analysis of quarterly data from 2004-2019 by testing the factors affecting in short-term and long-term exchange rates in 2020.

The study case found that the Export value, Current account, Inflation rate, bank interest rate, Loan interest rate (Type of customers: A) and consumer price index affected to exchange rate make adjustments to balancing in a long-term but the Export Value and inflation rate has relate in opposite with because of the country imported products from foreign countries over than exports and a trading with United State of America and Europe is less than ever, so it makes the inflation adjustments are contrary to the exchange rate. The short-term adjustment of Export value, bank interest rate, Loan interest rate and consumer price index causes to dollar exchange rate has changed to 38,51% in balancing adjustments.

When the forecasting of testing exchange rate in 2020 by ARIMA (0.1.1) show the dollars has decrease than a last quarterly.

Keywords

Exchang rate, Export Value of Lao PD, Inflation Rate, bank interest rate, Loan interest rate (Type of Customers: A), Current Account and CPI.

³ **Correspondence**

Valasine DALAPHONE, Department of Manegemet, Faculty of Economics and Tourisms, Souphanouvong University, Tel: 02022223586, Email: Poopoomdalaphone@gmail.com

1. ພາກສະເໜີ

ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດເປັນປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນອັນໜຶ່ງ ໃນການຕິດຕໍ່ເຮັດທຸລະກໍາຕ່າງໆລະ ຫວ່າງປະເທດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການຄ້າກັບຕ່າງປະເທດ ການລົງທຶນລວມເຖິງການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອລະ ຫວ່າງປະເທດ ຈໍາເປັນຕ້ອງອາໄສອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນ ຕາຕ່າງປະເທດ ໃນການເຮັດໜ້າທີ່ເປັນສື່ກາງເຊື່ອມໂຍງລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການລະຫວ່າງປະເທດທີ່ເປັນເງິນສະກຸນຕ່າງກັນໃຫ້ມີມູນຄ່າເທົ່າທຽມກັນ.

ນັບແຕ່ປີ 1986 ເປັນຕົ້ນມາ ສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດປະເທດ, ໂດຍໄດ້ຫັນປ່ຽນຈາກເສດຖະກິດແຜນການມາເປັນເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ເຊິ່ງໃນການດໍາເນີນກົນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ແມ່ນປະຕິບັດຕາມກົນໄກລາ ຄາ, ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ່ 13 ກັນຍາ 1995 ອັດຕາແລກປ່ຽນແບບທາງການໄດ້ຖືກຍົກເລີກ ປ່ຽນມາໃຊ້ອັດຕາແລກ ປ່ຽນແບບລອຍຕົວ ແຕ່ການກໍານົດອັດຕາແລກປ່ຽນໃນໄລຍະນີ້ ແມ່ນຍັງຕິດພັນກັບສະກຸນເງິນຂອງປະ ເທດຄູ່ຄ້າຫຼັກຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນເງິນບາດ ແລະ ເງິນໂດລາ ສະຫະລັດ ຍ້ອນວ່າເສດຖະກິດຢູ່ ສປປ ລາວບໍ່ ທັນເຂັ້ມແຂງ, ການເພີ່ງຟາສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຈາກປະເທດ, ຜົນກະທົບຈາກວິກິດການທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການເງິນໂລກເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບປ່ຽນແປງອ່ອນຄ່າລົງ.

ໃນປີ 1996 ອັດຕາແລກປ່ຽນ ສປປ ລາວ ແມ່ນ 935,00 ກີບ/ໂດລາ ເຊິ່ງອັດຕາແລກປ່ຽນຍັງ ໜັງຕິງບໍ່ຮ້າຍແຮງ, ແຕ່ປີ 1997 ມີອັດຕາ 1.259,98 ກີບ/ໂດລາ ເຮັດໃຫ້ຄ່າເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງທຽບກັບເງິນໂດລາ 28,77% (ບົດລາຍງານເສດຖະກິດຂອງທະນາ ຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 1997) ເຫດຜົນມາຈາກຄວາມຕ້ອງການເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ເພື່ອຊໍາລະຄ່າສິນຄ້າຂາເຂົ້າຂ້ອນຂ້າງສູງ ແລະ ສິນຄ້າຂາອອກຊໍາຜັດຫຼຸດລົງ ແລະ ໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກວິກິດການທາງເສດຖະກິດຂອງບັນດາປະເທດຂົງເຂດອາຊີ, ຈາກວິກິດການດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເຮັດໃຫ້ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ດໍາເນີນນະໂຍບາຍໃນການຕ້ານພາວະເງິນເຝີ້ໂດຍຈໍາໜ່າຍຜົນທະບັດຄັງເງິນ ແລະ

ຜົນທະບັດຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ໃຫ້ທະນາຄານທຸ ລະກິດເພີ່ມອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມເພີ່ມຂຶ້ນ (ບົດລາຍງານເສດຖະກິດຂອງ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 1998).

ນັບແຕ່ປີ 2000 ສະພາບອັດຕາແລກປ່ຽນນີ້ຖືວ່າມີຄວາມຄົງທີ່ດີພໍສົມຄວນເມື່ອທຽບໃສ່ໄລຍະ 3 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ເຊິ່ງເງິນກີບທຽບເງິນໂດລາອ່ອນຄ່າລົງ 8% ແລະ ທຽບກັບປີທີ່ຜ່ານມາອ່ອນຄ່າລົງ 32,5%, ເຫດ ຜົນເນື່ອງມາຈາກລັດຖະບານ ໄດ້ດໍາເນີນນະໂຍບາຍການເງິນ ແລະ ເງິນຕາແບບຮັດກຸມເພື່ອຊຸກຍູ້ການຜະ ລິດສິນຄ້າ ເພື່ອຊົມໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ການສົ່ງອອກ.

ນັບແຕ່ປີ 2004 ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາມີແນວໂນ້ມສູງຂຶ້ນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງ 0,24% ເມື່ອທຽບກັບປີຜ່ານມາ ເນື່ອງມາຈາກຄວາມຕ້ອງການນໍາວັດຖຸດິບເພື່ອອຸດສາຫະກໍາຕັດຫຍິບເພີ່ມຂຶ້ນ 43%, ການນໍາເຂົ້າກະແສໄຟຟ້າເພີ່ມຂຶ້ນ 23% ແລະ ສິນຄ້າພາກລັດເພື່ອຜັດທະນາ ຜົນຖານໂຄ້ງຮ່າງຂອງລັດຖະບານເພີ່ມຂຶ້ນ 9%, ນອກຈາກນັ້ນລາຄານໍ້າມັນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

ໄລຍະປີ 2007-2013 ໂດຍລວມແລ້ວສາມາດສືບຕໍ່ຮັກສາສະຖຽນລະພາບໄດ້ດີ ເງິນກີບແຂງຄ່າຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ໂດຍປີ 2007 ອັດຕາແລກປ່ຽນຢູ່ເດືອນທັນ ວາແມ່ນ 9.396,70 ກີບ/ໂດລາ ເຫດຜົນເນື່ອງມາຈາກການປະຕິບັດນະໂຍບາຍອັດຕາແລກປ່ຽນຕາມກົນໄກຕະຫຼາດທີ່ມີລັດຄຸ້ມຄອງ, ກໍານົດອັດຕາແລກປ່ຽນອ້າງອີງໃນແຕ່ລະວັນ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ທະນາຄານທຸລະກິດຊື້-ຂາຍເງິນຕາໃນຕະຫຼາດຫຼາຍຂຶ້ນ ເມື່ອມາຮອດປີ 2013 ອັດຕາແລກປ່ຽນມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງຄືເດືອນທັນວາແມ່ນ 8.011,00 ກີບ/ໂດລາ, ເຫດຜົນເນື່ອງມາຈາກທະນາຄານກາງຂອງສະຫະລັດອາເມລິ ກາໄດ້ປະກາດໃຊ້ ມາດຕະການກະຕຸ້ນເສດຖະກິດດ້ວຍການຜ່ອນຄາຍເຊິ່ງປະລິມານ ຫຼື ເອີ້ນງ່າຍໆວ່າມາດຕະການ QE(Quantitative Easing, 2013) ເປັນການອັດເມັດເງິນ ເພື່ອເຂົ້າມາປະທັບປະຄອງເສດ ຖະກິດ ໂດຍການຟື້ມເງິນຕາອອກມາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີຫຼັກຄ້າປະກັນ ສິ່ງຜົນໃຫ້ຄ່າເງິນໂດລາສະ ຫະລັດອາເມລິກາອ່ອນຄ່າລົງ.

ເລີ່ມຕົ້ນຈາກປີ 2014 ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ ມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຄືໂຕມາດທີ່ 1 ປີ 2014 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນຢູ່ທີ່ 8.029,33 ກີບຕໍ່ໂດລາຈົນມາຮອດ ໂຕມາດທີ່ 4 ປີ 2019 ມີອັດຕາແລກ ປ່ຽນຢູ່ທີ່ 9.135,23 ກີບຕໍ່ໂດລາ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ສາເຫດຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າແມ່ນມາຈາກປັດໄຈ ພາຍນອກ ແລະ ປັດໄຈພາຍໃນ, ປັດໄຈພາຍນອກມາຈາກ ຄ່າເງິນໂດລາ ແລະ ເງິນບາດແຂງຄ່າຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແຕ່ປັດ ໄຈພາຍໃນແມ່ນມາຈາກພື້ນຖານເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ເຮົາຍັງບໍ່ເຂັ້ມແຂງ, ເງິນກີບອ່ອນຄ່າໃນ ປັດຈຸບັນໄດ້ສອງ ແສງເຖິງພາບລວມຂອງເສດຖະກິດຂອງພວກເຮົາ ໃນໄລ ຍະຜ່ານມາຈົນເຖິງປັດຈຸບັນ, ຊຶ່ງນັບແຕ່ປີ 2008-2018 ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ 10 ປີມານີ້ ປະເທດເຮົາຂາດດຸນການ ຄ່າ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ 850 ລ້ານໂດລາຕໍ່ປີເຊິ່ງມູນຄ່າການ ນຳເຂົ້າສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ປະມານ 3,7 ພັນລ້ານໂດລາຕໍ່ປີ ໃນນີ້ ແຫຼ່ງເງິນຕາທີ່ຮອງຮັບການນຳເຂົ້າສະເລ່ຍແລ້ວ 50% ແມ່ນການສະໜອງຈາກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ອີກ 50% ແມ່ນການສະໜອງຈາກສັງຄົມ ເຫັນໄດ້ວ່າ ຢູ່ໃນສັງຄົມ ລາວເຮົາມີການໃຊ້ຈ່າຍເງິນຕາຕ່າງປະເທດເປັນຈຳນວນ ຫຼວງຫຼາຍ, ພາກລັດໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນ ສາມາດ ຝາກທະນາຄານເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້, ຢູ່ໃນລະບົບ ທະນາຄານເງິນຝາກເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດສູງກວ່າ 50% ຂອງເງິນຝາກທັງໝົດ, ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າພາກລັດໃຫ້ ປະຊາຊົນຖືຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້ ເຊິ່ງໃນກິດ ໝາຍ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດລະບຸວ່າການ ຊຳລະສະສາງຢູ່ພາຍໃນຕ້ອງເປັນເງິນກີບ ແຕ່ເມື່ອປະຊາຊົນ ຖືຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້ນັ້ນເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງ ເງິນຕາຝົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດັ່ງທີ່ເປັນຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ໃນ ຂະນະດຽວກັນຄວາມຕ້ອງການການນຳເຂົ້າສິນຄ້າສະເລ່ຍ ແລ້ວປະມານ 490 ລ້ານໂດລາຕໍ່ເດືອນ ໃນນັ້ນນຳເຂົ້າຈາກ ໄທ ປະມານ 312 ລ້ານໂດລາຕໍ່ເດືອນ ໃນຂະນະທີ່ລະບົບ ທະນາຄານສາມາດສະໜອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດເພື່ອຊຳລະ ສະສາງໄດ້ພຽງແຕ່ 200 ກວ່າລ້ານໂດລາ ແລະ ອີກເຄິ່ງໜຶ່ງ ສັງຄົມສະໜອງກັນເອງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການນຳເຂົ້າ ປະເພດ ເຄື່ອງອຸປະໂພກ-ບໍລິໂພກຕ່າງໆລະບົບທະນາຄານສະໜອງ

ໄດ້ພຽງບາງສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນສັງຄົມສະໜອງກັນເອງ. ນອກຈາກນັ້ນປີ 2019 ສປປ ລາວ ນອກຈາກຈະປະເຊີນ ກັບໄພພິບັດ ທາງທຳມະຊາດແລ້ວຍັງພົບກັບພະ ຍາດ ລະບາດສົ່ງຜົນໃຫ້ການສະໜອງສະບຽງອາຫານບໍ່ພຽງພໍ ກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ ບວກກັບການຜັນຜວນ ຂອງລາຄານ້ຳມັນໃນຕະຫຼາດໂລກ, ການແຂງຄ່າຂອງເງິນ ບາດ ສົ່ງຜົນໃຫ້ສິນຄ້ານຳເຂົ້າມີລາຄາສູງຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ອັດຕາ ເງິນເຟີ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ຄ່າສະເລ່ຍ ໃນ 10 ເດືອນປີນີ້ ຢູ່ໃນລະດັບ 2,5% ແລະ ຄາດວ່າຈະມີ ທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ອາດຈະບໍ່ເກີນ 3% (ຄຳເຫັນຂອງຜູ້ ວ່າການທະນາຄານແຫ່ງສປປລາວ, 2019).

2. ວິທີການດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າ

ການສຶກສາປັດໃຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ ໂດລາ ໃນຄັ້ງນີ້ໄດ້ໃຊ້ວິທີການວິເຄາະແບບທາງປະລິມານ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທຸກຕົ້ນສະບັບເຂົ້າໃນການສຶກສາໂດຍມີການ ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າດັ່ງລຸ່ມນີ້:

2.1 ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ

ຂໍ້ມູນທາງດ້ານປັດໃຈ ທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກ ປ່ຽນ ກີບຕໍ່ໂດລາ ໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຈາກບົດລາຍງານເສດ ຖະກິດ ລາຍໂຕມາດທີ່ 2 ປີ 2004 ຫາໂຕມາດທີ່ 3 ປີ 2019 ຂອງ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງປະກອບມີມູນຄ່າການສົ່ງ ອອກຂອງ ສປປ ລາວ, ດຸນບັນຊີຊຳ ລະເງິນປົກກະຕິ, ອັດຕາເງິນເຟີ້, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງ ທະນາຄານ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນ ດີ, ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ ໂດລາ.

2.2 ແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ

ການສ້າງແບບຈຳລອງ ມາຈາກທິດສະດີການກຳ ນົດ ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ທິດສະດີຄວາມສະເໝີພາບລະ ຫວ່າງ ປະເທດ, ທິດສະດີຄວາມສະເໝີພາບອຳນາດຊື້ປຽບທຽບ, ທິດສະດີຄວາມສະເໝີພາບທາງດ້ານອັດ ຕາດອກເບ້ຍ ແລະ ງານວິໄຈຂອງ Orathai Phuangpool(2010) ໂດຍ ມີແບບຈຳລອງທາງເສດຖາມິຕິດັ່ງນີ້:

$$EXUS_t = \beta_0 + \beta_1 EXP_t + \beta_2 CA_t + \beta_3 INF_t$$

$$+ \beta_4 IBR_t + \beta_5 MIR_t + \beta_6 CPI_t + \varepsilon_t$$

ໂດຍວ່າ:

EXUS = ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ(ກີບ)

EXP = ມູນຄ່າການສົ່ງອອກຂອງລາວ(ຕື້ກີບ)

CA = ດຸນບັນຊີຊໍາລະປົກກະຕິ(ຕື້ກີບ)

INF = ອັດຕາເງິນເຟີ້ (%)

IBR = ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານ (%)

MIR = ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ (%)

CPI = ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ(ຈຸດ)

2.3 ວິທີການວິເຄາະ

- **ສ່ວນທີ1:** ປັດໃຈທີ່ສິ່ງຜິດຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາມີຂັ້ນຕອນວິເຄາະດັ່ງນີ້:

1) ການທົດສອບ Unit root ເພື່ອທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມທີ່ມາສິກສາດ້ວຍວິທີ Augmented Dickey-Fuller (ຜູ້ເຜີດ ກ້ຽວຟິລາວົງ, 2016).

2) ນຳຕົວປ່ຽນທີ່ມີການທົດສອບ Unit root ແລ້ວມາພິຈາລະນາ ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວຮ່ວມກັນ Johansen Co-integration test (ຜູ້ເຜີດ ກ້ຽວຟິລາວົງ, 2016).

3) ເມື່ອພິຈາລະນາແບບຈຳລອງ ມີຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວ ແລ້ວມາຄຳນວນຫາລັກສະນະການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນດ້ວຍໃຊ້ວິທີ Error Correction Model (ຜູ້ເຜີດ ກ້ຽວຟິລາວົງ, 2016).

-**ສ່ວນທີ2:** ເພື່ອພະຍາກອນອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາເປັນການວິເຄາະໂດຍນຳໃຊ້ ແບບຈຳລອງ ARIMA(p,d,q) ດ້ວຍການພະຍາກອນແບບວິທີ Box-Jenkins (ອັກຄະຣະວົງ ອັນທອງ, 2003)

3. ຜົນການສຶກສາ

3.1 ປັດໃຈທີ່ສິ່ງຜິດຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ.

1) ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF

ຕາຕະລາງ1: ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF

ຕົວປ່ຽນ	Unit root test	Prop	I(d)
---------	----------------	------	------

EXUS	Intercept=1 st difference	0,0000	I(1)
EXP	Intercept=1 st difference	0,0000	I(1)
CA	Intercept=1 st difference	0,0000	I(1)
INF	Intercept=1 st difference	0,0000	I(1)
IBR	Intercept=1 st difference	0,0401	I(1)
MIR	Intercept=1 st difference	0,0000	I(1)
CPI	Intercept=1 st difference	0,0000	I(1)

ຜົນການທົດສອບຕາຕະລາງ ພົບວ່າທີ່ລະດັບ order of integration=1 ຫຼື I(1) ຂອງຕົວປ່ຽນຢູ່ໃນລະດັບ 1st difference ດ່ຽວກັນມີຄື ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ (EXUS), ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ (EXP), ດຸນບັນຊີຊໍາລະເງິນປົກກະຕິ(CA), ອັດຕາເງິນເຟີ້(INF), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານ (IBR), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ (MIR) ແລະ ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95%.

2) ຜົນການທົດສອບຄວາມສຳພັນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ (Co-integration).

ຈາກການທົດສອບຄວາມສຳພັນ ດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວຂອງຂໍ້ມູນອະນຸກົມ ເວລາຕາມຂະບວນການ Co-integration ໂດຍນຳຕົວປ່ຽນທີ່ຜ່ານການທົດສອບ Unit root ໃນລະດັບດຽວກັນມາທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວຮ່ວມກັນ ຕາມວິທີຂອງ Johansen Co-integration test ໂດຍການເລືອກ Optimum Lag ເຫັນວ່າຄ່າ AIC ແລະ SC ມີ Optimum Lag ແມ່ນ 1 ຈຶ່ງດຳເນີນທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວຮ່ວມກັນດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ2: ທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວຮ່ວມກັນ Johansen Co-integration test

Included observations: 60 after adjustments
Trend assumption: Linear deterministic trend
Series: EX EXPORT IBR INF MIR CPI CA
Lags interval (in first differences): 1 to 1
Unrestricted Co-integration Rank Test (Trace)

Included observations: 60 after adjustments				
Trend assumption: Linear deterministic trend				
Hypothesized		Trace	0.05	
No. of CE(s)	Eigenvalue	Statistic	Critical Value	Prob.**
None *	0,5747	130,45	125,615	0,024
At most 1	0,4042	79,155	95,754	0,393
At most 2	0,2379	48,084	69,819	0,718
At most 3	0,1969	31,778	47,856	0,624
At most 4	0,1701	18,621	29,797	0,520
At most 5	0,1061	7,4268	15,495	0,529
At most 6	0,0114	0,6935	3,8415	0,405

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຜົນຂອງການວິເຄາະໂປແກຣມສໍາເລັດຮູບ

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.2 ເຫັນວ່າຄ່າສະຖິຕິ Trace Statistic ໃຫຍ່ກວ່າຄ່າ Critical Value ທຸກລະດັບຢູ່ໃນ None* ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິຢູ່ໃນລະດັບຄວາມສໍາພັນ 95 % ສະແດງວ່າ ມີ Co-integration Vectors ຢ່າງໜ້ອຍ 1 ອັນ, ສະນັ້ນຈຶ່ງປະເມີນປັດໃຈທີ່ສົ່ງຜົນອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາໃນໄລຍະຍາວໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\begin{aligned} EXUS = & 5.340,06 + 0.1148EXP + 2,37CA \\ & (12,574)^{***} (5,518)^{***} (3,334)^{***} \\ & -2.426,12INF + 12.103,85 IBR \\ & (-4,37)^{***} (15,81)^{***} \\ & 9.670,56MIR + 9.670,56MIR \\ & (4,35)^{***} (4,35)^{***} \\ & 5,83CPI \\ & (3,47)^{***} \end{aligned}$$

$$R^2 = 0,9555 \quad \bar{R}^2 = 0,9507$$

$$F\text{-statistic}=196,87 \quad DW = 1,4862$$

$$\text{Prop}(F\text{-statistic})=0,00000$$

***ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99%

ຈາກຜົນການທົດສອບຄວາມສໍາພັນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວເຫັນວ່າປັດໃຈທີ່ນໍາມາໃຊ້ໃນວິໄຈຄັ້ງນີ້ສາມາດອະທິບາຍອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາໄດ້ເຖິງ 95,55%, ຄ່າ DW=1,4862 ເຊິ່ງຢູ່ໃນຊ່ວງທີ່ຍອມ ຮັບບໍ່ໄດ້ ແລະ ເກີດບັນຫາຄວາມສໍາພັນທາງອະນຸກົມເວລາ (Auto correlation), ດັ່ງນັ້ນບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງແກ້ໄຂຢູ່ໃນວິເຄາະຄວາມສໍາພັນດຸນຍະພາບໃນໄລຍະຍາວເພາະຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງ error ທີ່ໄດ້ບໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສໍາພັນທີ່ແທ້ຈິງຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມອັກ(ຄະຣະພົງ ອັນ

ທອງ, 2003), ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງນໍາຄ່າຂອງ error=ECM ຈາກສົມຜົນມາທົດສອບ Co-integration ດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ2: ຜົນການທົດສອບ Unit root ຄ່າ ECM

ຕົວປ່ຽນ	Unit root test	Prop	I(d)
error	none=level	0,0000	I(0)

ຈາກການທົດສອບເຫັນວ່າຄວາມຄົງທີ່ຂອງ ECM ພົບວ່າມີລັກສະນະຄົງທີ່ (Stationary) ທີ່ລະດັບ Level ໂດຍບໍ່ມີ intercept and trend ດັ່ງ ນັ້ນ ສະຫຼຸບວ່າສົມຜົນດັ່ງກ່າວມີຄວາມສໍາພັນໄລຍະຍາວ, ຈຶ່ງສາມາດວິເຄາະປັດໃຈທີ່ມີຄວາມສໍາພັນໄລ ຍະຍາວກັບອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາດັ່ງນີ້:

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງມູນຄ່າການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0,1148 ໝາຍຄວາມວ່າປັດໃຈດ້ານມູນຄ່າການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວປ່ຽນ ແປງໄປ 1 ຕື້ກົບຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 0,1148 ກົບ (ເງິນກົບອ່ອນຄ່າລົງ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99% ແລະ ກົງກັນຂ້າມກັບກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງ ດຸນບັນຊີຊໍາລະເງິນປົກກະ ຕິ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 2,37 ໝາຍຄວາມວ່າປັດໃຈດ້ານດຸນບັນຊີຊໍາລະເງິນປົກກະຕິເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ຕື້ກົບ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ ອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 2,37 ກົບ(ເງິນກົບອ່ອນຄ່າ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະ ຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99% ແລະ ຖືກຕ້ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງ ອັດຕາເງິນເຟີມີຄ່າເທົ່າກັບ - 2.426,12 ໝາຍຄວາມວ່າປັດໃຈດ້ານອັດຕາເງິນເຟີເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 2.426,12 ກົບ (ເງິນກົບແຂງຄ່າ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ95% ແລະ ກົງກັນຂ້າມກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານມີຄ່າເທົ່າກັບ 12.103,85 ໝາຍຄວາມວ່າປັດໃຈດ້ານ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະ ຫວ່າງທະນາຄານເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນ

ກົບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 12.103,85 ກົບ (ເງິນກົບອ່ອນຄ່າ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 95% ແລະ ຖືກຕ້ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີມີຄ່າເທົ່າກັບ 9.670,56 ໝາຍຄວາມວ່າປັດໃຈດ້ານ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 9.670,56ກົບ (ເງິນກົບອ່ອນຄ່າ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 95% ແລະ ຖືກຕ້ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີຄ່າເທົ່າກັບ 5,83 ໝາຍຄວາມວ່າປັດໃຈດ້ານດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກປ່ຽນແປງໄປ 1 ຈຸດ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 5,83 ກົບ(ເງິນກົບອ່ອນຄ່າ) ທີ່ມີວິໄນຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 99% ແລະ ຖືກຕ້ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

ສ່ວນການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນກັບ ອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 95%.

3) ຜົນການທົດສອບຄວາມສໍາພັນດຸນຍະພາບໄລຍະສັ້ນຕາມແບບຈຳລອງ ECM

ຈາກການທົດສອບດຸນຍະພາບ ໄລຍະຍາວແລ້ວກໍ່ນຳຕົວປ່ຽນມາທົດສອບ ການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມ ເພື່ອກ້າວເຂົ້າສູ່ດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\begin{aligned}\Delta EXUS = & -19,4451 + 0,3109\Delta EXUS_{t-1} \\ & (-1,0824)^{ns} \quad (2,8346)^{***} \\ & 0,0754\Delta EXP + 3,746,03\Delta IBR \\ & (2,8428)^{***} \quad (2,8812)^{***} \\ & +3,112,57\Delta MIR + 3,5265\Delta CPI \\ & (2,0127)^{***} \quad (2,6184)^{***} \\ & - 0,3851ECM_{t-1} \\ & (-4,2051)^{*}\end{aligned}$$

$$R^2 = 0,4447$$

$$\bar{R}^2 = 0,3818$$

$$F\text{-statistic}=7,0733$$

$$DW = 1,6107$$

$$\text{Prop (F-statistic)} = 0,000014$$

***ລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 99%

ຈາກຜົນການທົດສອບຄວາມສໍາພັນ ດຸນຍະພາບໄລຍະສັ້ນເຫັນວ່າປັດໃຈທີ່ນຳມາໃຊ້ໃນວິໄຈຄັ້ງນີ້ສາມາດອະທິບາຍອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາໄດ້ເຖິງ 44.47% ແລະ ຄ່າຕາຕະລາງ *Durbin-Watson* ທີ່ມີຈຳນວນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ 5 ຕົວ, ຈຳນວນຂໍ້ມູນ 60 ປີ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0,01 ມີຄ່າ $d_U = 1,598$ ເຊິ່ງຄ່າ $DW=1,6107 > d_U$ ເຊິ່ງຢູ່ໃນຊ່ວງທີ່ຍອມຮັບໄດ້ ແລະ ບໍ່ເກີດບັນຫາຄວາມສໍາພັນທາງອະນຸກົມເວລາ (Auto correlation), ເຊິ່ງສໍາປະສິດຂອງ ECM ມີຄ່າ -0,3851 ໝາຍຄວາມວ່າ ຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນ ຂອງຕົວປ່ຽນຕ່າງໆ ມີຄວາມປ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໃນອັດຕາ 38,51% ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 99%.

- ສໍາປະສິດຂອງ ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າມີ ຄ່າ 0,0754 ໝາຍຄວາມວ່າມູນຄ່າການສົ່ງອອກຂອງໄຕມາດນີ້ທຽບກັບໄຕມາດທີ່ຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ຕື້ກົບ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນໄຕມາດນີ້ທຽບກັບໄຕມາຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ (ເງິນກົບອ່ອນຄ່າ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 90%.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມລະຫວ່າງທະນາຄານມີຄ່າ 3.746,03 ໝາຍຄວາມວ່າອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມ ລະຫວ່າງທະນາຄານຂອງໄຕມາດນີ້ທຽບກັບໄຕມາດທີ່ຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ ອັດຕາແລກປ່ຽນໄຕມາດນີ້ທຽບກັບໄຕມາຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ (ເງິນກົບອ່ອນຄ່າ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 90%.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີມີຄ່າ 3.112,57 ໝາຍຄວາມວ່າອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີຂອງໄຕມາດນີ້ທຽບກັບໄຕມາດທີ່ຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນໄຕມາດນີ້ທຽບກັບໄຕມາຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ (ເງິນກົບອ່ອນຄ່າ) ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 90%.

- ສໍາປະສິດຂອງດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີຄ່າ 3,5265 ໝາຍຄວາມວ່າດັດສະນີຜູ້ບໍລິໂພກຂອງໄຕມາດນີ້

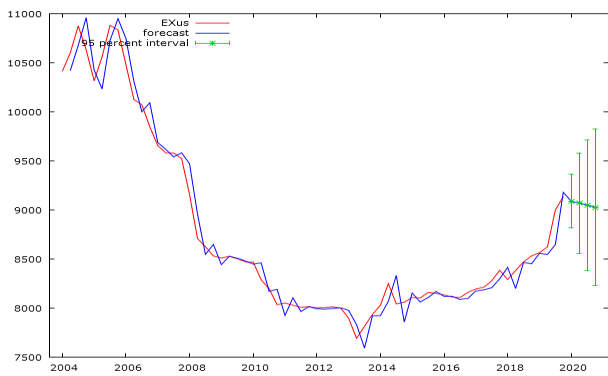
ທຽບກັບໄຕມາດທີ່ຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ຈຸດ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນໄຕມາດນີ້ທຽບກັບໄຕມາດຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ 3,5265 ກີບ (ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ), ທີ່ມີວິໄນຄວາມສໍາຄັນທາງ ສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 90%.

ສ່ວນປັດໃຈດ້ານເງິນເຟີ ແລະ ດຸນບັນຊີຊໍາລະເງິນປົກກະຕິ ບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນທີ່ເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນມີປ່ຽນແປງໃນໄລຍະສັ້ນເລີຍ.

3.2 ການພະຍາກອນອັດຕາແລກປ່ຽນດ້ວຍແບບຈໍາລອງຂອງ ARIMA ວິທີ Box-Jenkins.

ຈາກການທົດສອບຜົນການທົດສອບ Unit root ພົບວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ ທີ່ລະດັບ order of integration=1 ຫຼື I(1) ຈຶ່ງຕ້ອງໃຊ້ແບບຈໍາລອງ ARIMA (p,1,q), ເມື່ອພິຈາລະນາ ຄ່າຟາ ລາມິເຕີຂອງຕົວປ່ຽນດ້ວຍວິທີ Correlogram ຂອງ AR(p) ຢູ່ໃນ PACF ເຫັນວ່າປະກົດຢູ່ໃນແຫ່ງທີ່ 1 ນັ້ນຄື AR(1) ແລະ MR(q) ຢູ່ໃນ ACF ເຫັນວ່າປະກົດຢູ່ໃນແຫ່ງທີ່ 1 ນັ້ນຄື MR(1), ສະນັ້ນແບບຈໍາລອງ ARIMA(1,1,1) ແຕ່ເມື່ອກວດສອບແບບຈໍາລອງຍັງບໍ່ເໝາະສົມເນື່ອງຈາກຄ່າສໍາປະສິດຂອງ AR ບໍ່ມີລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງກໍານົດແບບຈໍາລອງໃໝ່ ARIMA(1,1,0), ARIMA(0,1,1) ຫຼື ARIMA(0,1,0) ຈາກການພິຈາລະນາຄ່າຂອງ SIC/AIC/HQIC ທີ່ນ້ອຍທີ່ສຸດຄືແບບຈໍາລອງ ARIMA(0,1,1) ຈຶ່ງເປັນແບບຈໍາລອງທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ແລະ ສາມາດພະຍາກອນອັດຕາແລກປ່ຽນປີ 2020 ໄດ້ສົມຜົນພະຍາກອນດັ່ງນີ້:

$$\Delta EXUS = -20,3503 + 0,5703 \epsilon_{t-1} \\ (-0,7385) \quad (4,982)***$$

ຮູບທີ່6:ການພະຍາກອນ

ຕາຕະລາງ3: ຜົນການພະຍາກອນອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາປີ 2020.

ໄຕມາດ	ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ	std. error
2020/Q1	9.089,31	140,060
2020/Q2	9.068,96	260,747
2020/Q3	9.048,61	341,117
2020/Q4	9.028,26	405,873

4. ວິພາກຜົນ

- ຈາກການສຶກສາພົບວ່າ ການປັບຕົວໄລຍະຍາວຂອງມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ ສປປ ລາວ ມີຜົນຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ ແຕ່ມີຜົນໃນດ້ານທາງກົງກັນຂ້າມ, ສະແດງວ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າຂອງລາວ ນ້ອຍກວ່າການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າ, ນອກຈາກນັ້ນການສົ່ງອອກ ແລະ ນໍາເຂົ້າສ່ວນໃຫຍ່ມາຈາກປະເທດໄທ, ການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດຍັງບໍ່ຂະຫຍາຍຕົວໄປຮອດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດເອີລົບ, ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານຄວນມີການສົ່ງເສີມການຜະລິດສິນຄ້າ ເພື່ອສົ່ງອອກຢ່າງໜ້ອຍໃຫ້ສົມດຸນກັບມູນຄ່າການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າ ເວລານັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າມີຄວາມສໍາພັນກັບອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາຫຼຸດລົງ (ເງິນກີບຈະແຂງຄ່າ).

- ຈາກການສຶກສາເຫັນວ່າ ການປັບຕົວໄລຍະຍາວຂອງອັດຕາເງິນເຟີມີຄວາມສໍາພັນກັບອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ແຕ່ການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນບໍ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ, ສະແດງວ່າຄ່າຂອງເງິນກີບຕໍ່ໂດລາມີຜົນມາຈາກເງິນເຟີໃນໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງເປັນສາຍເຫດມາຈາກທີ່ປະເທດລາວ ມີປະລິມານການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດສູງກວ່າມູນຄ່າການສົ່ງອອກເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີມີການຄວາມສໍາພັນ ທາງດ້ານກົງກັນຂ້າມກັບອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ (Tejvan Pettinger, 2019), ສ່ວນການເຮັດການຄ້າກັບປະເທດອາເມລິກາ ແລະ ເອີລົບຍັງຕໍ່າເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງອັດຕາເງິນເຟີບໍ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ.

- ຈາກການສຶກສາເຫັນວ່າ ການປັບຕົວໄລຍະຍາວຂອງດຸນບັນຊີຊໍາລະເງິນປົກກະຕິ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້

ຍືມລະຫວ່າງທະນາຄານ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ປະເພດ ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ແລະ ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີຄວາມ ສຳພັນກັບອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາໃນທາງດຽວກັນ, ສະແດງວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນກີບຕໍ່ໂດລາສູງຂຶ້ນມາ ຄວາມຕ້ອງການອຸປະໂພກ ແລະ ບໍລິໂພກສິນຄ້າຈາກ ຕ່າງປະເທດສູງ ເປັນຜົນໃຫ້ການຂາດດຸນບັນຊີຊຳລະເງິນ ປົກກະຕິ ບໍລິການສູງຂຶ້ນ, ຄວາມຕ້ອງການເງິນຕາໂດລາ ຢູ່ ພາຍປະເທດເພື່ອຊຳ ລະສິນຄ້າ ມີສູງແຕ່ປະລິມານເງິນໂດ ລາຢູ່ພາຍໃນປະ ເທດຕໍ່າເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ ລົງ, ສະນັ້ນລັດຖະບານ ຕ້ອງໃຊ້ນະໂຍບາຍການເງິນໂດຍ ສະ ເພາະການດຳເນີນທາງດ້ານພາສີ-ອາກອນໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບການລົງທຶນ ເພື່ອສົ່ງເສີມນັກລົງທຶນທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດມາລົງທຶນເພີ່ມຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ລະບົບເສດຖະກິດ ເກີດມີການຜະລິດ ແລະ ການຈ້າງງານເວລານັ້ນ ຈະເຮັດ ໃຫ້ພື້ນຖານທາງດ້ານເສດຖະກິດເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ, ນອກຈາກ ນັ້ນທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍ ເງິນຕາຄຸ້ມຄອງປະລິມານເງິນກີບໃນລະບົບເສດຖະກິດໃຫ້ເໝາະ ສົມ ແລະ ມີສະ ຖຽນລະພາບເງິນ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນຖື ຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດ, ການຊຳລະສິນຄ້າ ແລະ ການ ບໍລິການພາຍໃນປະເທດແບບຊະຊາຍ.

5. ສະຫຼຸບ

ປັດໃຈດ້ານມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ, ດ້ານບັນຊີ ຊຳລະເງິນປົກກະຕິ, ອັດຕາເງິນເຟີ້, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ ຍືມລະຫວ່າງທະນາຄານ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຍືມ ປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີ ແລະ ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ(CPI) ມີຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາປ່ຽນແປງ ເຊິ່ງມີ ຜົນໃຫ້ເຮັດໃຫ້ການປັບຕົວເຂົ້າສູ່ດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ ແຕ່ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ມີຄວາມ ສຳພັນທາງດ້ານກົງກັນ ຂ້າມເຫດຜົນເນື່ອງມາຈາກປະເທດ ລາວ ມີປະລິມານການນຳເຂົ້າສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດສູງ ກວ່າມູນຄ່າການສົ່ງອອກ ແລະ ການດຳເນີນການຄ້າກັບ ປະເທດອາເມ ລິກາ ແລະ ເອີລົບຍັງຕໍ່າເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ການ ປັບຕົວຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ມີຜົນທົດທາງກົງກັນຂ້າມກັບ ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ.

ການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນ ຄ້າ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຍືມລະຫວ່າງທະນາຄານ, ອັດຕາ ດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຍືມປະເພດລູກຄ້າຊັ້ນດີ ແລະ ດັດສະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ມີຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດ ລາ ປ່ຽນແປງເຊິ່ງມີຄວາມປ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບ ໄລຍະຍາວມີຄວາມໄວໃນອັດຕາ 38,51%

ເມື່ອພະຍາກອນອັດຕາແລກປ່ຽນໃນປີ 2020 ດ້ວຍ ແບບຈຳລອງ ARIMA(0,1,1) ເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ ກີບຕໍ່ໂດລາ ມີແນວໂນ້ມຫຼຸດລົງແຕ່ຫຼຸດລົງຊ້າແຕ່ລະໄຕ ມາດຂອງປີ.

6. ຄຳຂອບໃຈ

ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ ແລະ ຄຳຂອບໃຈມາຍັງ ຄະນະນຳມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງທີ່ໃຫ້ການສະນັບສະ ຫນູນການວິໄຈ, ຂໍຄອບໃຈມາຍັງຄະນະເສດ ຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ໃຫ້ການສະນັບສະຫນູນ, ແນະນຳ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນໃນການວິໄຈຄັ້ງນີ້.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

ຄຳເຫັນຂອງຜູ້ວ່າການທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2019) [ອອນໄລ້], (2020). [ຄົ້ນຫາວັນທີ15 ມັງກອນ 2020]. ຄົ້ນຫາຈາກ:

<http://khaodunk.com/?p=5584&fbclid=IwAR0yCCrFnPgYONgkGeqkdZp-vtR-bP-QZuV9E-JtH7IfjZkgdptTiSx7gO4>.

ສຸດາ ປິຕະວັນ ແລະ ເຝົ້າພັນ ກັນລະຍານະມິດ(2009) ປັດ ໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ລະຫວ່າງ ຄຳເງິນບາດກັບຄຳເງິນໂດລາສະຫະລັດ, ຄະນະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລທຳການ ຄ້າໄທ.

ທິດສະດີການກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນ.[ອອນໄລ້] (2020) [ຄົ້ນຫາວັນທີ 15 ມັງກອນ 2020]. ຄົ້ນຫາຈາກ: <http://e-book.ram.edu/e-book/e/EC353/EC353-3.pdf>

ທິດສະດີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງປະເທດ.[ອອນໄລ້] (2020) [ຄົ້ນຫາວັນທີ 15 ມັງກອນ 2020]. ຄົ້ນຫາ ຈາກ:

http://www.eco.ru.ac.th/tawin/M_politica/interfin.doc.

- ບົດລາຍງານເສດຖະກິດລາຍໄຕມາດປີ (1997) ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, [ອອນໄລ໌], (2020) [ຄົ້ນຫາວັນທີ15 ມັງກອນ 2020] ຄົ້ນຫາຈາກ: https://www.bol.gov.la/financial_statistic_s.
- ບົດລາຍງານເສດຖະກິດລາຍໄຕມາດປີ(2004-2019) ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, [ອອນໄລ໌], (2020) [ຄົ້ນຫາວັນທີ 15 ມັງກອນ 2020]. ຄົ້ນຫາຈາກ: https://www.bol.gov.la/financial_statistic_s.
- ຜູ້ເຜີດ ກ້ຽວຟິລາລິງ, ບຸນມິ ອິນທະເກສອນ, ຄຳນິກອນ ສີປະເສດ ແລະ ມຸນິກ ບຸນຍະລາສີ. ການນຳໃຊ້ໂປຣແກຣມ Eviews ສຳລັບເສດຖະກິດ. ຈັດພິມໂດຍມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ (2016) ໜ້າທີ 124, 142, 318.
- ອັກຄະຣະວົງ ອິນທອງ (2003) ຄູ່ມືການນຳໃຊ້ Eviews ເພື່ອການວິເຄາະ Unit root, Cointegration ແລະ ECM, ສະຖາບັນວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລຊຽງໃໝ່.
- ອັດຕາແລກປ່ຽນຂອງ ສປປ ລາວທີ່ວລະບົບທະນາຄານທຸລະກິດຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, [ອອນໄລ໌] (2020) [ຄົ້ນຫາວັນທີ15 ມັງກອນ 2020] ຄົ້ນຫາຈາກ: https://www.bol.gov.la/exchang_rate_all
- ອິດທະຍາ ພວງພູນ (2010) ປັດໃຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ: ກໍລະນີສຶກສາປະເທດໄທ, ຄະນະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລຫ້ການຄ້າໄທ.
- Nitinant Wisawesuan (1995) “Exchange rate Forecasting: error correction Model”. Master of thesis faculty of economic, Thammasat University.
- Quantitative Easing of American (2013) [Online] (2020). Available from: <http://uncaseal.blogspot.com/2013/02/13022013.html>.
- Rudiger Dornbusch (1987) Exchange rate and Prices. The American Economic Review. Page 93-106.
- Somyos Avakidit (2016) The influencing of important factors on Exchange rate of Thai Baht against the US Dollar, Thai Baht against the Euro and Thai Baht against the Yen. Journal of Business Administration.
- Sakunbongkot Jakree (2001) The impact of Exchange rate on Thai industrial Export Prices. Master of economic. Chulalongkorn University.
- Tejvan Pettinger (2019) How the exchange rate affects inflation. [Online] (2020) Available from: <https://www.economicshelp.org/blog/1605/economics/higher-inflation-and-exchange-rates> [17 January 2020]